

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

(20.)

Költ *Bétsben*, Röjt - más - Havának
 (Mártziusnak) 11-dik napján, 1794-dik
 Esztendőben.

Hadi Környütlállások.

Koburg Hertzeg, *Valenciennes*be
 érkezett a' fő-kvártéllyal, Febr. 20-dikán,
 's onnan küldötte következő tudósí-
 tásait: — „*Frantzia-Ország*nak *Picardia*
 nevü Tartományja', és *Frantzia Hennegau*'
 szélein Febr. 18-dikán reggel eleség' keresni
 indúltak 400 gyalog, és 200 lovas Fran-
 tziák; és hogy annyival inkább bóldogúl-
 hassanak szándékjokban: *Bojadovsky Uhl.*
 Fő Hadnagyunkat *Etenvillei* tanyáján meg-

Y

támadták, 's már szinte elkerítették, a' midőn egy tsemó Tsászar-Hufzárság segítségére érkezvén említett Fő Hadnagyunknak, azt ezközlötte, hogy 16-an el-estek a' Frantziák közzül, ketten pedig el-fogattak, a' kik többre mondták száznál sebesseiknek számát. — Részünkről egy Uhlán végezte életét, egy el-tünt, 's 6 Hufzárók, és két Uhlánusok kaptak sebet, de nem veszedelmest. — Még ezután is akart prédálni az Ellenség, de Tsászar-Hufzár-Oberflieut. Nagy, és Stuttzos Májor *Elling* Urak miatt éppen semmire se mehetett. — Febr. 20-dik napján, ugyan tsak a' fennemlített tájjon megént felkerekedtek a' Frantziák feles számmal, és szélső Vigyázóinkat vissza is nyomták; de nevezett Fő Tisztjeink által ez úttal is kényszerítették, minden háfzón nélkül; vissza-felé lódulni. “

A' Német-Birodalomnak *Frankóniai* Kerületjében némelly jól gondolkodók társaságba állván, 174 mázsa riskását, és két mázsa szilvát küldöttek *Heidelbergába*, Seregünk' számára.

Livornóból, Februárius' 26-dikán. — „Minekutáma *Mortellát*, *Fornálit*, *S. Fiorenzot*, és *Bastiát* szerentsésen el-vették a' *Korszikai* Frantzia Republikánusoktól az egyesült *Anglusok*, és *Korszikaiak*: *Calvi* Városának *Lakosai*, magok jó-szánttokból el-állottak a' Republikánusoktól, 's kap-

tsolták magokat az egyesült *Anglusokhoz*, és *Korszikaiakhoz*; úgy hogy már most nints mód többé benne, hogy meg-tarthassa magát a' Fr. Köz. Társaság' *Korszikai Serege* az egyesült Seregek ellen. "

Madridból, Január. nak 22-dikén. — „*Langara*, és *Gravina* Vitzé-Admirálisaink, a' kik *Tulonnál* vóltak, ide parantsoltattak. A' kormányozások alatt vóltt hajós Seregből tizenegy hajó a' *Karthagenai* ki-kötő helybe állott-bé, négy a' *Rosasiba*, más négy pedig a' *Mahoniba*: — Az egyesült *Spanyol*, és *Portugallus* Seregek; mellyeket *Riccardos* Vezérünk kormányoz a' *Rouffilloni* Grófságban, több rendbéli győzedelmeik által 109 nagy ágyúkat nyertek a' *Frantiáktól*, hajókra való apróbb ágyúkat is feles számmal; e' felett gölyóbissal, puskapörrel, marhával 's eleséggel rakott tár-házakat. Állott az eleség, a' többek között, bé-sózott húsból, 's annyi lisztből, és kétfzer sültt kenyérből, a' mennyivel tíz ezer Ember hat hónapokig bé-érhette. "

(*Barrere*, a' Fran. Némz. Gyűlésének 12-dik Februáriusi Ülésében azt mondotta, hogy a' *Toulontól* el-szaladt *Spanyölok* halálra találtak *St Jean de Luznél*; de az általa fel-olvasott levelek közzül tsak olly világos elő-adás se vólt egyben is, mint *Frégeville* Generális' írásában, a' ki egy Sereg-öfztályt vezérlett Febr. 5-dikén a'

Spanyolok ellen; de ez sem írt egyebet, hanem hogy az ő részéről 60 és 30 között vagyon az el - esttek' száma, a' megsebesedetteké pedig 155-re megy; a' Spanyolok' veszteségét nem tudja bizonyosan meghatározni, de meri mondani, hogy hullottak-el, és sebesedtek-meg közzülök 1200-an.)

„Mint hogy a' Frantziák — így folytatja elő-adását a' *Madriti* Levél — nagyon megfeneklettek *Catalonia* Tartományunknak fő Városánál *Puycedanál*: ez okon, parantsolatot vett kilentz ezer Emberünk, hogy verje-el őket; de mivel a' hegyeket, által-gázolhatatlan nagy hó borítja: tavaszra kellett halasztani az Ellenségnek földünkről való ki-hajtását.“

„*Biskája*, és *Navarra* Tartományainkból, következő tudósításokat vettünk: 1.) *Fuente-Rabia* ki-kötő helyes erős kis Városunk körül el-foglalták a' Frantziák a' geréndeket (hátas földeket), 's lövöldözni akarják nevezett Városunkat. 2.) *Irum* nevü határ-széli Mezővárosunknál nagy tüzzel támadta meg az Ellenség Katonáinkat, 's el-nyert tőlök tizenegy 24 fontos ágyúkat; mellyre nézve, az ott vezérlő *Caro* Generálisunk több rendbéli Embereit küldötte ide, a' kik által segítséget kért.“

„Hogy a' Közönséges - Kintstárunkon annyival fogantóssabban segíthessen az

Udvar: 17 millió piafztert érő papiros-pénzt indított forgásba.

Nagy-Britanniának ebben az ezteendőben, mintegy két száz ötven ezer főből álló fegyveres ereje lefz özveséggel szárazon, és vizen, a' *Pitt* Minister' felsummálása szerént, melly summában benne foglaltatnak a' *Nagy-Britanniai* zsoldon levő idegen Katonák is. Ezen fegyveres erőnek tartására, és más rend-szerént-való költségeire *Nagy-Britanniának*, mintegy 180 millió fontot kívántatik ezteendő-által.

A' *Nagy-Britanniai* Ország-Gyűlés' első Táblájánál, minemű fontos beüzédet tartott légyen a' *Bekességnek* szükseges voltáról Febr. 17-dikén Lord *Landsdowne*, meg-írtuk már a' múltt postán; hanem azt csak rövideden említettük, hogy Státus-Titoknok Lord *Grenville* hofzasan, és nyomosan válaszolt *Landsdowne* Úrnak. Most közlünk valamit summásan a' *Grenville* Ur' feletéből is: — „Tagadhatatlan dolog az — monda *Grenville* Minister — hogy a' Frantziák, igyekeztek meg-zavarni *Nagy-Britannia'* tsendességét. Nyilván mondta *Briffot*, hogy a' Frantzia Közöns. Tarsaságnak meg-fundálására, szüktség volna fel-gyújtani négy felől a' Világot. Hadat is olly végből indítottak a' Frantziák *Anglia* ellen, és az Angliai Jákobinusok mindenben majmozták a' Frantziákat. —

Minden egyesült Hatalmasságoknak az az egyetlen egy szándékjuk, hogy eltöröllyenek egy olly Anarkhiát (Fejetlenséget), melly minden társasági jó intézeteiket fel akart forgatni. — Meg addig megtartóztathatta magát *Anglia* a' hadba való elegyedéstől, míg Király volt a' szereptsétlen *XVI. Lajos*; de a' Republ. Felekezetnek dühössége, szükségessé tette, hogy változtassa Igazgatásunk a' maga intézeteit. — Olly bomlott is *Frantzia-Ország*nak mostani alkotvánnya, és olly rossz lábon áll az, hogy lehetetlen neki meg-maradni. Oda, *Frantzia-Ország*ban minden magános vagyon; nem lehet ott senkinek két száz font *sterlinget* (az az, mintegy 17 száz forintot) meg-haladó éftendei jövedelme; nints semmi kereskedés; a' szántó - vető Embereket megemészti a' had; a' Generálisok porból emeltetnek fel, melly fel-emeltetés egyenes út a' Gillyotin felé. — Bajos meg-fogni, mi módon kívánhatják *Angliának* fő méltóságú és nagy gazdagságú Hérjfiái, hogy egy ilyen alkotvány közönségesen helybe hagyattasson. — *Frantzia Ország*' hatarai, éppen nem által-hathatatlanok. Általhatott azokon, Hertzeg *Marlborough* (híres Ánglus Generális.) — Ha akarna is a' *Nagy-Britanniai* Udvar, békességről való alkuba erezkedni: nints kivél, mert a' Fran. N. Gyűlés azt mondja, hogy neki

száz ezer Közbenjárói vagynak a' széleken; 's halállal fenyegetett-meg minden Frantziát, a' ki békesség-kötést mérészel mind addig sürgetni, valamíg csak egy Ellenség is lessz a' Frantzia Republikának 86 Osztálylyaiban; következésképpen azt kívánja, hogy *Belgyiom*, és *Szabaudia* engedődjenek Fran. Országhoz (mivel ezekkel telik 86-ra a' Fr. Köz. Társaság' Departemáunyanak (Osztályainak) száma.)

Lord *Stanhoper*ól írjak, hogy ő volt maga egyedül, az Angliai Ország-Gyűlésnek kisebb számú, és a' békesség-kötést sürgető részéből, a' ki nyilván helybenhagyta a' Frantzia Jakobinismust. — *Fox* Úr azt mondotta mindjárt az első Ülésben, Január. 21-dikén: hogy „ő szörnyűködik belé, mint bánnak a' Frantziák tulajdon Polgár-társaikkal; és lehetetlen, hogy bosszankodással ne tellyen-el minden érzékeny Ember, midőn olly vétkeket lát elkövetetni, mellyektől iszonyodik az emberi értelem, és szív.” — *Grey* Úr, következő hathatós ki-fejezésekkel élt Február. 10-dikén, Fran. Ország' mostani állapotjáról lévő értelmének ki-nyilatkoztatására: hogy „ő, úgymond, szörnyen utálja azon erőszakoskodásokat, kegyetlenségeket és zuzavarokat, mellyeknek nints szünete Fr. Országban; nints Ember, a' ki inkább kárhoztatná azokat, mint ő; ha szükség volna választani: jobban szeretne ő egy

Nérónak, vagy egy *Caligulának* Tirannus-sága alatt élni, mint azon romló 's pufztító igazgatás alatt, mellynek járma alatt nyög most a' bődögtalan Fr. Ország; nem lehet ugyan féltetni Angliát, hogy úgy járjon, mint Fran. Ország; de ha próbálná itt azt ezközleni valaki: ő (t. i. *Grey Úr*) egy lenne a' leg-tüzesebb ellenzők közzül. “

A' *Helvétziai*, és *Genuai* Kormány-székek, neutrálitást kívánnak ugyan tartani a' Frantziákkal való háborúra nézve; de hogy éppen nem akarják fel-venni mustrául a' Fran. Konstitutiót: új bizonyosságai ennek az itt következő két Levelek.

Tigurum (Zürich) Városából Helvétziának, Február. 6-dikán. — „Jöllehet minket, igazgató Atyákkal áldott-meg az Ég, kiknek szelíd kormányozások alatt tsendes bátorságban, és szereztsésítő békeségben élünk: még is találkoztak olly szédelgős fejű Emberek, kik itten egy sétáló helyen, és két szomszéd falukban szabadság - fákat plántáltak, mellyek olly sok háborúságot, és halált termettek már kevés idő alatt. Ezen mind magoknak, mind másoknak is ártalmas plántálók mindjárt el-tétettek szem elől, 's szám - adásra fognak vonatni vakmerő tselekedetjékért.“

Genuából, Februárius' 15-dikén. — „Kéntelenítettett bölts Kormányshékünk, fegyveres erő által oszlattatni - el némelly zenebonásokat, a' kik nagyon el-merültek

vala már a' köz - tsendesség ellen intézett garázdálkodásban. Elsőben tsak az ánglus kontra - tántzot nem akarták meg-engedni egy ballétban (teátrumi tántzos néma játéokban), mivel bosszankodtak, hogy még is kerítve tartják ki-kötő helyünket az Ánglusok; mellyre nézve meg-tiltotta Kormányfzékünk a' ballétot, mint botránkozás' tzellyát. De ezzel nem elégedtek-meg a' háborgók, hanem dalokat fújtak, a' Fran. Jákobinusoknak kedves nótájokra; és a' ballétban, mellyet ismét meg-engedett vala a' Kormányfzék, ki fútyölték a' kontra-tántzot; azután egynehány százan ölzve-állván, szánkülött-módra tántzoltak négy nap egymás után; végre egy magas helyre fel-mentek, a' honnan különös tzeremoniával erefztették-le a' jákobinusi veres sipkát. Ekkor küldettek Katonák ellenek, a' kik véget vettettek vélek a' bolondoskodásnak."

Londonból, Februárius' 18-dikán. —

„A' melly tudósítások leg - közelebb érkeztek ide *Frantzia*-Országnak belsőbb részeiből, fundamentomossá teszik azoknak állításokat, kik úgy hiszik, hogy a' *Kis-Britanniai*, és ezzel szomszédságban lévő több *Frantzia Tartományokbéli* Rojalisták nem pufztútlak-el egésszen, a' mint íratott vala egynehány izben a' Nemzet-Gyűléshez; hanem mihelyest a' környülállások, 's az idő engedéndik: azonnal mutatni fogják magokat. — *de la Roche-Jaquin, Beau-*

mont d'Autichamp, *Stofflet* (Hélvétziai ízármazású), *Fieuriot*, 's egyéb Vezérjelek a' Királyt-kívánóknak, azokban a' Tartományokban tartózkodnak mostan a' *Loán* (*Loire, Ligeris*) bal partján, a' hol oly nagy elő-meneteleket tettek vala a' múltt elztendőbeli Szeptember' közepén. Hogy egy vagy két hónaptól fogva semmit se tsináltak mondván; okozták ezt résszerént az idő' alkalmatlanságai, résszerént a' sok vérontással, és fáradsággal együtt járt táborozás után meg-kívántató pihenés; és a' végre való szükséges rendelés-tételek, hogy mihelyt kezdődik *Flandria'* ízélein a' had: mindjárt ki üsse magát a' *Vándéi* is még sokkal rettenetesebben, mint a' múltt Szeptember' közepén.

A' *Frantzia* Nemzet-Gyűlésének 21-dik *Februáriusi* Ülésében azt mondotta *Barrere* megént, hogy *utólszor* szól *Vándéról*: mivelhogy oly rendelések tétettek, melylyek szerént rövid időn ki-irtatnak eggyül eggyig a' *Royalisták*, kiknek nints már, úgymond, többé ágyújuk; sőt kevésnek vagyon közzülök puskája is. — De inkább hihető, a' *Londoni* Levél szerént, hogy többször is lessz még alkalmatossága *Barrérnek*, a' *Royalistákról* szólani.

Barrérnek tizenkettődik Februáriusi Vallás-tétele a' N. Gy. előtt:

„A' mi veszedelmeinket, úgymond, okozzák a' szüntelen-való ellen-mondások;

a' Haza' javát tárgyazó nagy indúlatnak állortzája alatt, alaton indúlatok lappanganak; eggy ollyatén igazgatásból származnak szerentsétlenségeink, mellynek igen különbözők a' mozgatói; sokat ostromoltatnak a' munkálódásai; igen rosszul védelmeztetnek, 's igen lassan segítettnek állhatatos iparkodásai; nagy mértékben nem hajtának végre, 's büntetetlen rontatnak meg végzései."

Elegyes Tudósítások.

Lengyel - Ország' széléről, Februárius' 18-dikán. — „Péttersburgban egy Tsászári Rendelés adatott-ki, melly szerént Mártzius vége előtt tartozik minden Orosz Tiszt jelen lenni a' maga Regimentjében. — Kurlandiának fő Városából, Mietauból, Orosz Indzsenörök jöttek a' mi határszéleinkre, hogy ott tsatornákat, vagy viz-árkokat készíttessenek, a' mellyeken lengyel produktumokat (terméseket vagy terményeket) lehessen szállítani Livoniának fő Városába Rigába, 's onnan a' tengerre. Ha jól meg-indúlhatnak egyszer ezen szállítások: kétség-kívül meg fog kissebbedni a' Dántzigi kereskedésnek mostani haszna. A' hol készülni fognak a' tsatornák, igen motsárosok a' vidékek, mellyeknek kiszárasztása, sok termő földet fog elfközölni. “

Varsóból, Február. 15-dikén. — „A' Lengyel, és Lithvánus Seregek' száma 12,

ezerre fog le-szállíttatni, minthogy nem telik-ki Közönséges Társaságunktól, hogy most több Katonaságot tartson. A' Regimentek meg-maradnak, hanem sokkal kisebbek lesznek. A' miat halljuk, el fog adódni azon ágyúknak is egy része, mellyeket a' Revolutzionális Diéta készítettett. “

Egy *Konstantinápolyi* Levél szerint, melly költ Jan. 25-dikén, nagy fegyveres erőt kénytelenítették fordítani a' Török Udvar azon eretnek Arabsok ellen, kikről írtuk már, hogy a' mostani Török Vallást el akarják törteni, 's a' helyett más Istentisztelet' módját, következésképpen más Igazgatás-formáját is állítani fel az eddig volt Követői között Muhamednek.

Bern (Bern) Városából *Helvétziák*, Február. 12-dikén. — „A' *Genevai (Genfi)* kis Közöns. Társaságban fel-állított Nemzeti Gyűlés, szakadatlanul tartja a' maga Üléseit. — Az előbbeni Igazgatás-formájához ragaszkodó Gazdagok sűrűen fogdosatnak, 's Törvénylétük eleibe állítatnak. — Tsupán a' Vallás' dolgában vagyon különbözés, *Geneva*, és *Frantzia Ország* között. Januárius' 29-dikén arról tanátskozott a' Gyűlés: ha meg-engedjenek-e minden nemei az Istentiszteletnek, vagy tsupán a' Reformáta Vallás tartasson-meg? Az első tárgyra 380-an voksoltak, de a' másodikra 2852; minek-okáért ez állott-meg. “

Stokholmból, Február. 14-dikén. —

„A' *Svéd* Udvari Törvényszék' Uléseiben, melyekben az öszve-esküvés nyomoztatik, az utolsó Tábla-Biró teszi a' jegyzéseket. Alsóbb Tisztviselők nem lehetnek jelen, hogy annál nagyobb titokban tartathasson az egész dolog. — Közönségesen beszélik itten, hogy a' *Svéd*, és *Dánus* Udvarok, olly frigyét kötöttek egymással, mellynek ereje szerént egyesítetni fog a' két Hatalmasságoknak tengeri erejek. A' mi *Udvarunk* öt első nagyságú, és három közép-szerű hajókat fog a' jövő tavasszal hadi lábra állíttatni; a' *Dánus* Udvar pedig hét első, és öt közép-nagyságúakat.“

Dániának fő Városában *Koppenhágában*, a' Föld-mivelésre ügyelő Társaságon kívül, vagyon más Társaság is, melly a' nagy Városokon kívül való házi gazdálkodására ügyel a' Föld-népének. Ezen Társaságnak Fejévé, Tengeri Generál-Adjutáns *Lövenörn* Úr választatott Február közepe táján.“

Az *Angliai* Király' hatodik Fiának, *Augustus Fridriknek*, *Murray* Kis-Affzony-nal *Olasz*-Országban kötött, és annak-utánna *Angliában* is meg-újjított házasságát nem bontották - fel azon Birók, kikre bízott vala annak meg-visgálása: mert ámbár ellene vólt ugyan annak eggy Ország-Gyűlési Végzés, melly szerént nem lehetett volna néki meg-házasodni, az

Ország-Gyűlésnek előre való tudása nélkül; de több Ország-Gyűlési Végzések vagynak, mellyek által helybe-hagyatták az Országon kívül lett házassági egybe-kelések. “

London Városában magában 13 mindennapi, 's húsz estvéli, és kilentz héti Újságok adattak-ki 1792-dik esztendőben. — *Londonon* kívül, más részeiben *Angliának* hetven, *Skótzsiában* pedig 14 rendbéliék nyomtattattak: úgy hogy esztendőt-által 15 millióra, 's 5760-ra ment a' nyomtatott Újság-darabok' száma. Ebben az esztendőben 16 millióra is reá fog telni; a' mint írják:

Párisból, Febr. 22-dikén. „Különös tzeremóniájú Innep tartatott itten annak emlékezetére, hogy a' fekete; és verhenyeges színű *Europán* kívül való származású embereknek vásárlása; 's azoknak dolgozó marhá gyanánt való tartása örökre el töröltetett minden Frantzia birtokokban. Jelenváltak a' tzeremónián, a' *S. Domingó* szigetéből vissza érkezett Deputátusok, még pedig polgári-koronás fővel; voltak sok Szeretseniek is kiknek fejüket Jakobianusi veress sipkák fedték. Közöttök egy zászló vitétet mellyen izemléttetett egy fejer Aszfony, a' ki szabadság-sipkáját nyújtott egy fekete, és egy verhenyeges színű *Ferfinak*. Az Inneplő Gyülekezet, útját vette az *E/z'* Temploma felé, hová bé érvén le tették ott a' Deputátusok polgár-koro-

háikat, és a' zászlót az *Ész'* Istenasszonya eleibe; annakutánna egy Beszédet tartott a' Nemzeti Ágens, mellynek nagyon tapsoltak.

A' Neuwiedi Újságból.

Dixit uxor ad marito:

Politicus sicut bruto,

Et manducas ex Saurcruto
sicut bestialia.

Bene bibis ex Rhenano;

Dein loquis sine grano;

Crede mihi plus est sano
in meis Zandalia.

Plus est belli in Pantofflis;

Quam in omnibus Cartollis;

Nihil est in Zeitungscriblis,
quam mera mendacia.

J e l e n t é s é k.

Nemes *Székes-Fejér-Vármegyében*, *Alsó Kápolnás-Nyéken* vagyon egy Nemes Kuria (*Telek*); mellyen egy lakható tisztességes, de nem éppen nagy tekintetet mutató ház, és hozzá való szántó földetek vagynak. Ezen Fündust birja most, néhai *Czirják János'* Ráczevi Dominium' volt Ispánnának Özvegye *Jámbor Katalin* Asszony 1300 forintokban; de bizonyos szükségei miatt el-adni ízándékozván, kész az említett summából is engedni; tsak kész fizető Vevőt találjon. — Annyival nagyobb hasznot reménylhet a' Meg-vevő; mivel a'

Ns *Telek* mind *Fejérvárhoz*, mind *Budához* közel vagyon. A' kinek kedve lenne megvenni, *Ráczeviben* a' fenn említett *Özvegy-nél* magát jelentheti.

Győr-Vármegyének Tó-közi Járásában az *Öttevényi* posta - úttól egy órányi földre, *Sövényházán*, ismét adattathat - el ebben az elztendőben, *M. Neuhold János* Udvari Tanácsos, -és ottani Földes Úr, számos finom gyapjus, spanyol fajból származott kosokat, és anya - juhokat. Egy kosnak az ára 9 forint, egy anya - juhé pedig 6 for. 40 kr. A' melly *Érd. Hazafiak* venni kívánnak azokból: bővebben értekezhetnek akár magától a' fenn - nevezett *Méltóságtól*, akár annak *Tisztartójától* *Udvardi János Úrtól*, vagy szóval, vagy levél által is, a' mellynek útja: *Öttevényen* által (*par Hochstrasz*) szolgál *Sövényházára*.

Az Europai nevezetesebb Országoknak le-írására, mellyet *Németh László Úr* fog ki adni, *Május'* utolsó napjáig lehet jelenteni magokat, az azt meg szerezni kívánóknak.

